

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»

Ступінь освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	231
Освітня програма	Соціальна та молодіжна робота
Тривалість викладання	3 чверть
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС 90 годин
Заняття:	Весняний семестр
лекції:	-
практичні заняття:	4 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4093>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams

Викладач:

Саїк Аліна Володимирівна

Доцент, канд. філол. наук, доцент
кафедри філології та мовної
комунікації

Персональна сторінка

E-mail: Saik.A.V@nmu.one

1. Анотація курсу

Курс сприяє набуттю комунікативного досвіду, розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця. Під час вивчення курсу виробляються навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, знання культури монологу, діалогу та полілогу. Набувається досвід зі сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології майбутнього фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

2. Мета і завдання курсу

Мета курсу – сформувати комунікативну компетентність здобувачів вищої освіти; підвищувати загальну мовну культуру як в усній, так і в писемній формі, грамотність тих, хто вивчає мову; вироблення вмінь автоматичного грамотного оформлення окремих видів паперів; ознайомлення майбутніх фахівців з проблемами усного ділового, приватного спілкування та публічного мовлення. Завдання курсу передбачають виробити здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово); здатність до публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися у процесі комунікації; здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації та презентацій; уміння коментувати, анотувати або редагувати тексти й документи відповідно до певних критеріїв; представляти результати експериментів/наукових досліджень у друкованій формі.

3. Результати навчання

Знати лексичний склад української мови. Усвідомлювати мову як суспільне явище. Уміло користуватися українською мовою у професійній сфері. Усвідомлювати важливість мови для розвитку власної держави. Знаючи свої права і обов'язки, вільно викладати думки українською мовою

Уміло користуватися термінологічними словниками. Засвоївши відповідну термінологію, використовувати її під час спілкування з представниками інших професійних груп для донесення певної інформації.

Під час написання доповідей для публічних виступів та презентацій для великої аудиторії користуватися державною мовою, використовуючи різні морфологічні засоби. Під час ділового спілкування дотримуватись лексичних, стилістичних та орфоепічних норм української літературної мови.

Під час подальшого навчання використовувати загальнонаукову, міжгалузеву і вузькоспеціальну термінологію, пов'язану з правознавчим напрямком. Знати способи творення термінів, пов'язаних з майбутнім фахом. Використовувати багатозначні слова, синоніми, омоніми, пароніми у професійному мовленні.

Підвищити рівень культури творчого, професійного і щоденного побутового мовлення

4. Структура курсу

Лекції – не передбачено.

Практичні заняття

Практичне заняття: 1. Мова як суспільне явище. Лексичний склад української мови. Літературна мова і професійна сфера. Роль мови для розвитку власної держави. Використання термінології і під час спілкування з представниками інших професійних груп. Виконання вправ за підручником.

Практичне заняття: 2. Труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури. Виконання вправ за підручником.

Практичне заняття: 3. Територіальні і соціальні діалекти. Структура соціальних діалектів. Поняття «соціальний діалект» («соціодіалект»), «арго». Історія виникнення та функціонування різновидів арго. Способи творення та розрізняти функції арготизмів. Виконання вправ за підручником.

Практичне заняття: 4. Пунктуаційні норми української літературної мови. Ділові папери. Морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Особливості вживання граматичних форм іменників, числівників, дієприкметників. Типи лексичних, синтаксичних і стилістичних помилок. Виконання вправ за підручником.

Практичне заняття: 5. Документи управлінської діяльності. Класифікація документів за різними критеріями, реквізити документів. Документи щодо особового складу. Публічний виступ та презентація. Терміни. Багатозначна лексика, синоніми, омоніми, пароніми у професійному мовленні. Виконання вправ за підручником. Написати автобіографію, заяву, доручення.

Практичне заняття: 6. Неологізми як замітники іншомовних термінів. Виконання вправ за підручником.

Практичне заняття: 7. Функціональні стилі української мови. Усна і писемна форма української мови. Просторічна лексика. Виконання вправ за підручником. Написати твір у науковому стилі на тему: «Весна – час пробудження», «Осінь – золоте диво», «Зима – найчарівніша пора року».

Практичне заняття: 8. Типи лексичних, синтаксичних і стилістичних помилок. Виконання вправ за підручником.

5. Технічне обладнання та програмне забезпечення

Комп'ютерне та мультимедійне обладнання. Активованій корпоративний акаунт НТУ «ДП» (student.i.p@nmu.one) . Microsoft Office 365. Застосунки Microsoft Office: Teams, Forms, Whiteboard, OneNote. Платформа дистанційного навчання НТУ «ДП» Moodle. Підключення до Internet

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		**Бонус	Разом
	*Відповіді на практичних заняттях	Контрольна тестова робота		
30	40	25	5	100

* При несвоєчасному складанні тем практичних занять максимальна оцінка знижується на 2 бали.

** Бонусні бали нараховуються за регулярне відвідування занять (не більше двох пропусків без поважних причин за всіма видами занять) та наявність конспекту лекцій.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольної роботи, яка містить 3 питання та передбачає розгорнуті відповіді на них.

Практична частина оцінюється за результатами відповідей на практичних заняттях та результатами контрольної тестової роботи, яка містить 20 запитань та передбачає розгорнуту відповідь на одне питання.

Для підвищення оцінки (якщо було більш ніж 2 пропуски занять) **на 5 балів** здобувач вищої освіти може виконати та захистити презентацію з будь-якої теми лекцій з дисципліни «Українська мова», або обрати тему самостійно (після попереднього узгодження з викладачем).

До іспиту студент готується за списком питань, розміщених на платформі MOODLE.

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань, на які треба дати розгорнуті відповіді, та виконання одного практичного завдання.

6.3. Критерії оцінювання теоретичної частини

3 питання по 10 балів з розгорнутими відповідями на них.

10 – максимальна кількість балів, нараховується за правильну, повну (наведено приклади) та конкретну відповідь (еталонну) на запропоноване питання.

8 балів - відповідь правильна, наведено приклади, але забагато інформації, яка опосередковано відповідає суті питання;

6 балів - відповідь правильна, але забагато інформації, яка не відповідає суті питання;

4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відповідь неправильна.

6.4. Критерії оцінювання практичної частини

Відповіді на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів – **40**, де кожне практичне заняття оцінюється балом **5**.

Контрольна тестова робота.

20 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, кожна правильна відповідь оцінюється **1 балом**. Розгорнута відповідь оцінюється **5 балами (разом 25 балів)**.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»». https://old.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/Положення_запобіг_виявл_плагіат-2025.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до чату у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

З 24.02.2022 реалізація освітньої діяльності відбувається в умовах правового режиму воєнного стану. Наявна низка небезпек: повітряні тривоги, ризики припинення енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку. Згідно з наказами по університету у 2025-2026 навчальному році освітня діяльність здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання здійснюється з використанням дистанційних технологій через синхронні та асинхронні комунікації.

Відвідування онлайн лекцій та практичних занять реалізується через приєднання до «наради» в «команді» Microsoft Teams. Під час повітряної тривоги заняття перериваються і продовжуються лише за умов перебування учасників освітнього процесу у захищених приміщеннях. Викладачем (за технічної та безпекової можливості) здійснюється запис заняття для підтримки асинхронного формату навчання.

У випадках відсутності енергозабезпечення, мобільного та Інтернет-зв'язку викладачем забезпечується асинхронний формат навчання та комунікація зі здобувачами за допомогою каналів зв'язку, що функціонують.

Про причини неможливості взяти участь в онлайн заняттях, ускладненні доступу до матеріалів на дистанційних платформах НТУ «ДП» тощо здобувач вищої освіти має повідомити викладача в особистих повідомленнях чатів Microsoft Teams, або листом на корпоративну е-пошту НТУ «ДП», або через старосту чи представника адміністрації інституту.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. ДСТУ 3582 – 2015. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Київ: Держстандарт України, 2015. – 27 с.
2. Кацавець Р.С. Ділова українська мова. За новим Українським правописом: навч. посіб. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Київ: Алерта. 2022. 324 с.
3. Плотницька І.М. П 39 Ділова українська мова. Навчальний посібник. 3-тє видання. – К.: Центр учбової літера-тури, 2022. – 256 с.
4. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Додаткові

1. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2020. 896 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2019. 1736 с.
3. Головащук І.С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. Київ : Наук. думка, 2014. 448 с.
4. Гринчишин Д.Г. та ін. Словник-довідник з культури української мови. Львів: Фенікс, 2016.
5. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ, 1986. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2011.
6. Саїк А. В. Методичні рекомендації навчальної дисципліни «Українська мова» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота». Дніпро. НТУ «ДП», 2025. 66 с
7. Саїк А. В. Сленгова лексика як мовний засіб вираження емоційного й соціального колориту в романі «Заграва» Віктора Веретенникова. *Академічне студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2025. (2), С. 30–36. <http://academystudies.volyn.ua/index.php/humanities/article/view/725/658>
8. Saik A. (2024). Verification of the Results of a Directed Association Experiment (Limiting Responses to the Comparative Conjunction as...as) Based on the Data from the English-language Web Corpus iWeb (in Ukrainian). *Psycholinguistics. Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav*. 35(2). 2024. Pp. 108-133. (Scopus, Web of Science Core Collection (ESCI)). <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2024-35-2-108-133>
9. Саїк А. В. Проблема відтворення історичної лексики в романі "Фортеця на Борисфені" Валентина Чемериса. *Проблеми гуманітарних наук. Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія "Філологія"*. 2024. Випуск 57. С. 56-63. <http://ir.dspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5727/1/%D1%81%D0%B0%D1%97%D0%BA.pdf>
10. Savelyuk N., Kotsur V., Kikinezhdi O., Saik A. (2023). Verbalized Images of “Women in Ukrainian Politics” by Student Youth (in Ukrainian). *Psycholinguistics. Hryhorii*

Skovoroda University in Pereiaslav. 33(1). 2023. Pp. 105-131. (Scopus, Web of Science Core Collection (ESCI). <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2023-33-1-105-131>

11. Саїк А. В. Характеристика словотвірних парадигм і гнізд з вершинним компонентом кольоропозначень в збірці «Знамення калини» Наталки Нікуліної. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. 2022. № 11. С. 356-367. (ФВ категрії Б, Index Copernicus). <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/2436/2323>

12. Словник синонімів української мови: У 2-х томах / Редкол. А.А. Бурячок та ін. Київ: Наукова думка, 2015.

13. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В.М. Білоноженко та ін. Київ: Наукова думка, 2015. 1104 с. (Словники України).

Інформаційні ресурси

1. Дніпровська міська бібліотека <http://www.library.dp.ua/>
2. Науково-технічна бібліотека НТУ «Дніпровська політехніка». URL: <http://lib.nmu.org.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>